

VNG d.d. 26 maart 2020

"3. Rechtmatigheidsverantwoording

In 2014 en 2015 zijn de rapporten van commissie Depla 'vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' en 'vernieuwing accountantscontrole gemeenten' uitgebracht. Het VNG-bestuur heeft zich positief uitgesproken voor het uitwerken van de adviezen uit deze rapporten. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording betreft een van deze adviezen. De inhoudelijke invulling van de rechtmatigheidsverantwoording is de afgelopen jaren veelvuldig onderwerp van gesprek en discussie geweest. De VNG kan zich vinden in de door u gepresenteerde weergave van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Voor de VNG is het essentieel dat u gemeenten – op korte termijn - ondersteunt bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De VNG denkt hierbij o.a. aan een kosteloze training voor alle gemeenten en voorlichting (brochures etc.) voor de diverse actoren (raadsleden, college B&W, ambtelijke organisatie en accountants). Het ondersteunen van de invoering sluit aan bij uw beschreven doelen zoals: verbetering van de bedrijfsvoering en beheersing van gemeenten en daarmee de kaderstellende en controlerende rol van vertegenwoordigende organen. Ook vragen wij u alert te zijn bij complicaties in de uitvoering. Het zal de eerste jaren zowel aan gemeentelijke kant als aan accountants kant verkennen zijn hoe e.e.a. in de praktijk werkt. Ook hierin ziet de VNG een actieve rol voor BZK."

IPO d.d. 27 maart 2020

"Rechtmatigheidsverantwoording

De voorgestelde wijzigingen in de Gemeentewet en Provinciewet met betrekking tot de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording worden door de provincies met gemengde gevoelens geaccepteerd. In 2014 en 2015 heeft het IPO bij de bespreking van de rapporten van commissie Depla hierop een kritische kanttekening gemaakt. Volgens het IPO is de politieke aanspreekbaarheid van het bestuur op de rechtmatigheid voldoende geborgd in de huidige situatie, waarbij de accountant de rapportage over de rechtmatigheid opstelt. De vraag kan dus nog steeds worden gesteld hoe de rechtmatigheidsverantwoording in deze vorm "voor welk probleem een oplossing is". Het doel dat wordt beoogd (4.2) overtuigt niet zonder nadere onderbouwing en argumentatie. De vergelijking met het Rijk wordt gemaakt, maar werkt andersom ook niet (waarom heeft het Rijk nog geen baten en lastenstelsel bijvoorbeeld?).

Provincies vinden het uiteraard belangrijk dat we voor rechtmatigheid in-control zijn en willen hierover verantwoording afleggen. De provincies zijn echter beducht voor hogere controle-inspanningen (en daarmee hogere kosten), zonder dat hier een betere beheersing door of informatievoorziening aan Provinciale Staten tegenover staat. Uitgangspunt van de Commissie Depla is immers dat de administratieve lastdruk niet toeneemt indien aanvullende (wettelijke) maatregelen worden genomen, zoals deze voorgestelde wetwijziging.

Om deze controlekosten te beteugelen is het van belang dat BZK gezamenlijk met provincies en gemeenten optrekt bij het invoeringsproces. Provincies moeten tijdig werkbare afspraken kunnen maken met de controlerende accountants; daarbij moet worden voorkomen dat elke overheidsinstelling met diens accountant het wiel moet gaan uitvinden. Ziet de wetgever daarbij ook het risico dat de regelgeving voor de start van het boekjaar 2021 niet gereed en/of onduidelijkheden bevat voor de decentrale overheden?

(...)

3. Rechtmatigheidsverantwoording

Zoals in de algemene opmerking aangegeven voorziet het IPO een verhoging van de cost of control voor de provincies, terwijl er geen aanwijzingen zijn dat de beheersing van de processen gericht op rechtmatigheid van de provincies tekort schiet. De gecontroleerde organisatie dient immers haar processen op een zodanige wijze in te richten, alsmede de interne controle hierop, dat de hieruit voortkomende informatie zowel getrouw als rechtmatig is. De extra kosten zullen bijvoorbeeld

worden veroorzaakt door de inzet van extra capaciteit voor de uitvoering van (aanvullende) interne controles, de intensivering van de verbijzonderde interne controle, of door verhoogde inzet van accountants. Mogelijk kunnen deze extra kosten worden gecompenseerd.

Belangrijk is dat Provinciale Staten worden meegenomen in deze ontwikkeling, waarbij er in plaats van twee controleverklaringen (rechtmatigheid en getrouwheid) de accountant straks alleen nog maar één controleverklaring omtrent de getrouwheid afgeeft. Tegen dezelfde kosten naar wij uitgaan. Provinciale Staten moeten duidelijk zijn wat het betekent als de accountant de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording moet onderzoeken. Waarbij de werkzaamheden van de accountant om tot een verklaring omtrent de volledigheid van de rechtmatigheidsverantwoording te komen niet onderschat moet worden. Met het voorstel voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college aan PS, wijzigt de bandbreedte van 1 %-3% naar 0%-3%. Een rapporteringsgrens van 0% leidt echter tot grote uitvoeringslasten aangezien alle fouten moeten worden gerapporteerd.

Het IPO vraagt zich af hoe decentrale overheden met betrouwbare zekerheid vaststellen werkelijk alle fouten worden gerapporteerd? Is het daarom niet beter om een ondergrens vast te stellen die groter is dan nul? En bestaat de mogelijkheid om dezelfde range voor rechtmatigheid én getrouwheid te hanteren?

Het zou wat ons betreft daarbij de voorkeur hebben dat niet alleen de tekst van de rechtmatigheidsverklaring, maar ook de minimumeisen die gesteld worden aan de onderbouwing/grondslag van de rechtmatigheidsverklaring in landelijk verband worden afgestemd. Anders gaan er grote verschillen in interpretatie, kwaliteit en inspanning ontstaan die niet wenselijk zijn. De recent gepubliceerde BADO-notitie 'Rechtmatigheidsverantwoording' die hierin meer duidelijkheid moet geven, is duidelijk een groeidocument, die nader zal moeten worden doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen met betrekking tot bijvoorbeeld het opstellen van een normenkader, het bestuurlijk vastgestelde controleplan, de deugdelijke inrichting van de dossiervorming, de waarborgen rondom onafhankelijkheid.

In de toelichting worden vier doelstellingen benoemd voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zijn echter niet concreet uitgewerkt en in de consultatieversie wordt ook geen antwoord gegeven of én hoe de beoogde doelen gerealiseerd gaan worden. Het IPO spreekt daarom de verwachting uit dat BZK deze antwoorden in de toelichting nader expliciteert en gezamenlijk met de decentrale overheden optrekt bij het realiseren van de beoogde doelstellingen."

Commissie BBV, d.d. 5 maart 2020

"Verder wil de commissie er op wijzen, dat in de modeltekst rechtmatigheidsverantwoording door het college gesproken wordt over onduidelijkheden. In de memorie van toelichting onder 4.4 wordt gesproken over onzekerheden: dat is een term, die door accountants wordt gehanteerd ten behoeve van de controle van de jaarrekening. De commissie BBV heeft die term bewust vermeden om zo het onderscheid tussen de verantwoordelijkheid van het college en de verantwoordelijkheid van de accountant scherper te krijgen."